І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV Ч. 236. ЦЕНТІВ 10 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 7-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1957 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 236. VOL. LXIV

УРЯД ПРИГОТОВЛЯЄ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРОТИ ЗЛОВЖИВАНЬ У РОБІТНИЧИХ СПІЛКАХ

Атлантик Сіті, Н. Дж. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на конвенції Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій, яка нараховує 15,000,000 членів і заявив, що уряд президента Айзенгавера внесе в січні 1958 року нові законопроєкти, які мають поборювати зловживання робітничими добродійними фондами, корупцію в робітничих організаціях та мають скріпити демократизм в робітничих спілках. Мічелл заявив, що Айзенгавер підтримує ці законопроєкти, бо бажає уздоровлення робітничих організацій, які грають велику ролю в державному житті. Між цими законопроєктами буде і такий, який буде домагатися, щоб спілкові урядовці були вибирані тайним голосуванням. Уряд пропонує, щоб можна карати тих працедавців, які стараються підкупити спілкових урядовців, і тих робітничих представників, які хотіли б підкупити представників працедавців. В новому законопроєкті є також вимога, щоб робітничі організації подавали періодичні звіти про свої фінансові операції. Порушники нового робітничого закону мали б бути карані ув'язненням і гривнами, а ті робітничі організації, яких члени порушили закон, втратили б право на звільнення від плачення податків. Але Мічелл заявив, що уряд не плянує здійснювати той закон тільки на те, щоб шкодити робітничим організаціям, бо він мас служити для добра спілок праці. Одночасно секретар праці заявив, що уряд є проти того, щоб протитрестовий закон відносився і до робітничих організацій. Уряд є проти того, щоб ухвалювати закон, який скасував би обов'язок належати до робітничих організацій в тих спілках, де він вже існує. Ця поміркована робітнича програма уряду принесла відпруження на конвенції АФП-КІО бо робітничі провідники сподівалися, що уряд внесе гостріші законопроєкти в робітничих справах після того, як конгресова комісія викрила багато численні зловживання в робітничих організаціях під час переслухань (справи Бека, Гоффи, Брустера та інших). Коли Мічелл закінчив свою промову, його оплескували робітничі провідники, а деякі делегати встали зі своїх сиджень для вшанування представника уряду. Голова спілки робітників жіночих одягів Дейвід Дюбінскі щодо заявив таке: „Я є мило здивований тими пропозиціями секретаря праці, який бажає виключити ті надужиття, які досі були можливі в робітничих організаціях". Голова спілки електричних робітників Джеймс Б. Кері назвав промову Мічелла „дуже доброю". Він сказав: „Якщо і в Вашингтоні буде таке саме відношення до робітництва, яке є тут, то це направду буде добрий вклад уряду до направи відносин між світом праці і працедавцями". АФП-КІО відзначували дворічча свого існування як об'єднаної великої робітничої організації. Мічелл передав також привіт від президента Айзенгавера та гратуляції робітничій організації, яка сама дбає про те, щоб очистити свій провід від злочинних елементів. В Конвенції бере участь 1,200 делегатів, які мають вирішити справу викинення зі своїх рядів тих організацій, які досі самі не очистилися зі скорумпованих провідників.

Сен. МекКлеллен проти збільшення видатків на допомогу закордонові

Ню Йорк. — Демократичний сенатор із стейту Арканзо Джан Л. МекКлеллен промовляв на прийнятті Податкової Фундації в готелі „Пляза" в Ню Йорку і заявив, що він буде підтримувати проєкт збільшення видатків на оборону, але буде противитися, щоб збільшували видатки на допомогу закордонові. Сенатор МекКлеллен сказав в цій справі таке: „Від другої світової війни ми видали на допомогу закордонові понад 50 більйонів долярів, і ми не дістали за це жадної тривалої вартости". Сенатор думає, що „видавання фондів на допомогу закордонові — це витрата грошей, і тому можна зредукувати цю допомогу без жадної небезпеки для нашої безпеки". Але інші демократичні і республіканські члени Конгресу інакше дивляться на справу допомоги закордонним союзникам ЗДА, бо вони знають, що без цієї допомоги комуністи вже були б досі опанували всю Европу, коли б ЗДА не допомагали Европі розбудовувати її зброїну силу.

Суддю Волча найменовано заступником генерального прокуратора

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 4-го грудня наименував на заступника генерального прокуратора федерального суддю в Ню Йорку — Лоренса Е. Волча. Волч займе той пост, який займав Вільям П. Роджерс, який став найменований на головного прокуратора після резигнації Бравнелла. Суддя Волч мас 45 років. Він зрезигнував із досмертного становища федерального судді і обняв пост, який залежний від довготи теперішнього республіканського уряду. Як суддя він діставав річно по 22,500 долярів, а як заступник генерального прокуратора діставатиме тільки 21,000 долярів на рік.

В АМЕРИЦІ

● **Пані Айзенгавер** започаткувала цьогорічну грошову збірку на поборювання туберкульози, закупивши на 10 долярів випущених для цієї цілі значків. Ці значки приніс до Білого Дому голова Збіркового Комітету на Дистрикт Колумбія — Дж. Віллард Марріотт.

● **Конґресмен** Джеймс Рузвелт після повідомлення про те, що з його матір'ю хотів був одружитися арабський шейх Суліман ель Гассейль, але вона відкинула цю пропозицію, дістав 2,000 листів від американських жінок. Деякі з них висловлюють здивування, чому пані Ф. Д. Рузвелт відмовилася від такої привабливої пропозиції, а деякі заявляють, що радо прийняли б самі пропозицію шейха.

● **14-річний Ренсон Варні** в Джансон Ситі, Н. Й., знайшов гаманець із 50 і 100-доляровими банкнотами. В гаманці була, крім того, карточка з написом: „Тут є 6,500 долярів". Хлопець віддав гроші на поліцію, яка передала їх Джанові А. Томікові, ствердивши на основі почерку, що це його гроші. Шевський майстер Томік тримає гроші при собі, бо не вірить банкам.

● **В Олбані**, Н. Й., поліція знайшла задушених газом 53-річного Гораса Фута і його двох синів 16-ти і 15-ти років. Матір цих дітей 52-річну Гледіс і її 10-річну доньку відвезено до шпиталю.

● **Фаховець** у летунських справах капітан Александер Северски заявив, що війна з СССР неминуча, хібащо комуністичну владу повалили б з середини, але він в це не вірить.

АЙЗЕНГАВЕР КОНФЕРУЄ ІЗ ДОЛЛЕСОМ

Перед нарадами з Державною Радою Безпеки през. Айзенгавер відбув коротку конференцію з державним секретарем Доллесом у справі поширення програми далекосяжних ракет.

Відбувши наради з Державною Радою Безпеки, Айзенгавер виїхав до Геттисбургу

Вашингтон. — Вже в четвер цього тижня през. Айзенгавер закінчив своє урядування в Білому Домі і виїхав знову на кількаденний відпочинок на свою фарму в Геттисбургу. Перед своїм виїздом Президент відбув двогодинні наради з Державною Радою Безпеки і на протязі двох дальших годин полагоджував біжучі справи у своєму бюрі. Крім того през. Айзенгавер прийняв на окремій авдієнції новопризначеного американського амбасадора до Савді Арабії Доналда Р. Гіта і водночас теж відбув коротку нараду з державним секретарем Дж. Фостер Доллесом і секретарем оборони Нілом Г. МекЕлроєм. Перебуватиме Президент в Геттисбургу до вечора в неділю або до понеділка вранці. Зв'язок із Білим Домом вдержуватиме він з допомогою окремих кур'єрів і телефону.

ПОМЕР АДМІРАЛ МЕНЦ, ВЕЛИКИЙ ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

Вашингтон. — Ще в п'ятницю, 29-го листопада, тут у Бетезда Нейвал Госпітал помер, проживши 61 рік, адмірал Джордж Ф. Менц, один з найбільш переконаних і найвірніших приятелів українського народу та його визвольної справи. Після похоронних відправ в Морській Академії в Анназоліс в Меріленді, адм. Менц був похований з найвищими військовими почестями на цвинтарі Академії.

Покійний адмірал Менц відомий найширшим колам українського громадянства по цей і по той бік океану. Активний учасник двох світових воєн та нагороджений високими військовими відзначеннями за хоробрість, він після другої світової війни очолював Міжнародну Організацію Втікачів (ІРО) в Греції та Італії і власне в тому часі він зустрівся з українськими втікачами та через них познайомився основніше з українськими політичними проблемами. Повернувшись до ЗДА, він дальше студіював ці проблеми, прийнявши опісля відповідальний пост в Американському Комітеті Визволення, з якого після деякого часу зрезигнував. Українцям у ЗДА він відомий особисто з багатьох виступів на українських імпрезах. На похоронах українців репрезентував проф Лев Добрянський, голова УККомітету.

Пірсон хоче перебрати провід Ліберальної партії

Торонто, Канада. — Колишній канадійський міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон заявив на зборах Ліберальної партії в Еспанола, Онтаріо, що він старатиметься про те, щоб обняти провід в цій партії та зайняти становище колишнього прем'єра і теперішнього голови цієї партії Луїса Ст. Лорана, який думає зрезигнувати. Ліберальна партія вибере нового голову на крайовій конвенції в Оттаві, яка відбудеться 16-го січня 1958 року. При кінці цього тижня Пірсон полетить до Норвегії, де має відібрати мирову нагороду Нобеля, яку він дістав за праці в Північно-Атлантійському Пакті (НАТО) і в організації Об'єднаних Націй.

Сенатор Джансон пропонує свою оборонну програму

Гавстон, Тексас. — Провідник республіканців в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон промовляв на прийнятті, влаштованому, у свою пошану, і заявив, що ЗДА мусять здійснити 5-пунктову програму, якщо схочуть приспішити здобуття міжпляннетних просторів, які в останньому часі стали новим фронтом для нас. До цієї 5-пунктової програми належать: 1. Ми мусимо збільшити продукцію нової зброї, щоб запевнити собі перемогу в найближчій війні. 2. Мусимо змінити навчальні способи і навчальний матеріял, щоб зліквідувати занедбування наукових дисциплін і технології. 3. Треба змобілізувати всіх тих, яких можна використати в праці для оборони країни. 4. Можна б зорганізувати Академію для дослідів повітряних просторів, яка вивчала б і фізичні і біологічні проблеми поза атмосферою. 5. Треба визначити якусь агенцію, в якій концентрувались би всі проблеми, зв'язані з дослідами міжпляннетних просторів.

ЮГОСЛАВСЬКИЙ СУД ЗАСУДИВ ЧОТИРЬОХ УКРАЇНЦІВ

Мюнхен, Німеччина. — Югославський суд в Добой в Боснії, Югославія, судив в жовтні чотирьох українців за „протидержавну пропаганду" і зв'язки з закордоном. Між підсудними були три священики і один службовик. Покищо невідомо, який присуд дістав службовик П. Шлапак. А присуд для українських священиків такий: о. Ф. Біленький — 5 років тюрми; о. Михайло Юриста — чотири роки, о. Гр. Біляк — один рік тюрми.

ОН не всилі знайти компромісу в справі Альжиру

Об'єднані Нації. — ЗДА, Індія, Норвегія і Канада даремне намагаються посередничити поміж азійсько-африканським бльоком і Францією у справі такої компромісової резолюції, яка задовольнила б усі сторони. Американський представник Генрі Кебот Ладж і французький міністер закордонних справ Християн Піно винайшли були наступну компромісову формулу: ствердження в резолюції, що ситуація в Альжирі „продовжує спричинювати людські втрати і терпіння" і що тому поручається „переводити наради над знайденням розв'язки у дусі принципів і цілей чартеру Об'єднаних Націй". Однак Піно, хоч був уже погодився на таку стилізацію, згодом заявив, що переклад на французьку мову цієї резолюції може викликати непорозуміння: що зворот про людські втрати і терпіння можна зрозуміти, як осуджения французької військової акції, а фраза про „переводження нарад" може бути інтерпретована, як рекомендація переговорювати з альжирцями, від чого Франція відмовляється. Тому азійсько-африканські делегати приготовляють резолюцію просто з закликом до французько-альжирських переговорів.

Совєти спустили на воду атомовий криголам

Ленінград. — В четвер 5-го грудня Совєти спустили на воду в Ленінградських доках свій перший атомовий корабель, криголам „Ленін", місткости 16,000 тонн. Корабель матиме швидкість 32 клм. на годину (20 миль) й нібито буде здібний ламати лід грубости шістьох стіп (двох метрів). В комунікаті ТАСС-а говориться, що „більше як 500 різних фабрик співпрацювали у будові того корабля". Сила корабельного атомового мотору обрахована на 44,000 парових коней. Будова „Леніна" тривала два роки. Однак і тепер він ще не є остаточно викінчений. Щойно після включення його в совєтську фльоту криголамів „Ленін" буде найсильнішим криголамом у світі. Він довгий на 438 стіп, високий на 88 стіп, всередині уладжений з модерним люксусом. Його проєктодавцем є Павло Пономарьов. „Ленін" не є першим атомовим кораблем, бо вже чотири роки тому спущено на воду перший американський атомовий підводний човен „Навтілюс". В американських доках будують атомовий кружляк і літаконосець, а різні західні держави приготовляють будову атомових торговельних і пасажирських кораблів.

Японія перепрошує Австралію за останню війну

Мелбурн. — Японський прем'єр Нобосуке Кіші заявив на офіційному зібранні в австралійському парляменті, на якому були всі члени обох австралійських законодатних палат, що „японський нарід надзвичайно жаліє того, що сталося в останній війні". Після тих слів настала була хвилина глухої мовчанки, після чого приявні оплескували японського прем'єра. Нобосуке Кіші заявив, що він прибув до Австралії, щоб ревізитувати австралійського прем'єра Роберта Гордона Мензіса, який був в Японії з початком цього року. Він висловив думку, що після 12-ох років миру можна і треба думати про покращання взаємин в тихо-океанському обширі. Промову японського прем'єра можна розуміти на тлі дуже неприхильного настрою, з яким австралійці в масі зустріли його приїзд. В Австралії не минулося ще глибоке огірчення і ворожнеча супроти Японії після останньої агресивної і імперіялістичної війни, що її повела була Японія. Нобосуке Кіші намагається теперішньою своєю подорожжю по країнах з ворожого Японії фронту переконати їх про зміну характеру і політики теперішньої Японії.

Москва не хоче говорити з ОН про Мадярщину

Об'єднані Нації. Сіямський князь Ван Вайтаякон, який був президентом попередньої Генеральної Асамблеї та якого ОН вибрала була, щоб він нав'язав контакт з совєтськими і комуно-мадярськими урядами в справі попередних резолюцій у справі Мадярщини і якогось наладнання тамошніх відносин, заявив, що його спроби в цьому напрямі скінчились повною невдачею. Мовляв: не можна було говорити з совєтськими і комуно-мадярськими урядами чи їх експонентами ділово, по суті, бо вони взагалі не допускали до нав'язання найслабшого зв'язку. Ван Вайтаякон заперечив, наче і його місія була невдачна, бо — мовляв — ця місія взагалі нічим по суті не проявилася і він не дістав був змоги навіть розпочати діяти по лінії бажань Об'єднаних Націй. Сіямський князь заповів, що він зреферує цей стан генеральному секретареві Гаммершилдові, якщо тільки цей повернеться з Середнього Сходу.

В ПІДСОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ „РЕАБІЛІТУЮТЬ" ... О. ОЛЕСЯ

Київ. — Відомий підсовєтський поет, член комуністичної партії й академік, Максим Рильський виступив у київській „Літературній газеті" (ч. 90 з 15 листопада ц. р.) із статтею про поезію О. Олеся, в якій він висловлює конечність „реабілітації" „кращої" частини творчости О. Олеся, яка в останніх десятиріччях була цілком заборонена в Совєтському Союзі. Стверджуючи „хворобливу зневвовність", „нездорові збочення" в деяких творах О. Олеся, як також „неясність, плутаність і непослідовність його ідейних позицій і настроїв", Максим Рильський намагається все ще виправдати шкідливим впливом оточення (передусім „спілкуванням" О. Олеся з „хатянами" і М. Шаповалом) і браком наукової культурі і опіки, як її мала мати Леся Українка від Івана Франка. Але водночас із цим Рильський пробує твердити, що в О. Олеся ніде не було „висловлень ворожости до російського народу та його прогресивної інтелігенції", і що О. Олесь „ніколи і ніде не висловлювався проти реалізму і демократизму". До того, що О. Олесь в 1919 р. „опинився за кордоном у лавах жовто-блакитної еміграції" спричинилася — за словами Рильського — „неясність і невироблений громадського світогляду разом із певними умовами громадянської війни на Україні". Пригадуючи щирість Олесевої поезії, як теж деякі „позитивні" з совєтського погляду моменти у його сатирах на еміграцію, зібраних у збірці „Перезва" (1921 р.), М. Рильський робить висновок, що „поет Олександер Олесь посідає певне місце в історії нашої культури" і тому теж „все краще з його спадщини повинно стати набутком" совєтського читача.

ІНДОНЕЗІЯ ВИДАЛЮЄ ГОЛЛЯНДЦІВ ТА КОНФІСКУЄ ЇХ МАЄТКИ

УРЯД ІНДОНЕЗІЇ ЗАЖАДАВ ЗАКРИТТЯ ШІСТЬОХ ГОЛЛЯНДСЬКИХ КОНСУЛЯТІВ. — ГРОЗИТЬ ЗІРВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВЗАЄМИН МІЖ ЦИМИ ДВОМА ДЕРЖАВАМИ

Якарта, Індонезія. — Індонезійський уряд зажадав, щоб Голляндія закрила свої консуляти в шістьох індонезійських містах та припинила діяльність культурного, військового й інформаційного відділів індонезійської амбасади, а тільки затримала консулярний відділ. Водночас уряд Індонезії проголосив, що 46,000 голляндських громадян має залишити ту країну. Цей розпорядок міністерства справедливости стоїть, зрештою, в суперечності з попередньою заявою прем'єра Дюанди, що Індонезія не примушуватиме голляндців виїздити з Індонезії. За пресовими коментарями, в державній верхівці Індонезії прем'єр і міністер закордонних справ заступають більш поміркований лінію, а президент Сукарно і деякі інші члени уряду підтримують радикальну публічну опінію, обурену проти Голляндії за затримування Західної Гвінеї. За розпорядком міністерства справедливости, спершу мають виїхати всі безробітні голляндці, потім дрібні купці й службовики, а вкінці „всі інші". Яких 10,000 голляндців в Індонезії є на голляндській державній платні, не рахуючи голляндських приватних підприємств. Голляндські банки, корабельні компанії й інші великі торговельні підприємства — індонезійський уряд націоналізує. Він заявив, що буде даже відшкодування голляндським власникам, а голляндські урядовці можуть — покищо — залишитись на праці. За голляндськими джерелами — голляндський маєток в Індонезії сягає до одного більйона долярів. Багато голляндських кораблів, власність корабельного концерну, що обслуговує 70% руху на індонезійських водах, з доручення голляндського уряду завернено з дороги і скеровано до Сингапуру, щоб оминути конфіскати індонезійцями. Індонезійський уряд наклав секвестер на великий голляндський готель в Якарті, на голляндські портові споруди, склади, морські ліхтарні й багато інших високовартісних влаштувань. Відносини між Голляндією і Індонезією настільки напружені, що можна сподіватися зірвання між ними дипломатичних взаємин. Багато голляндців в Індонезії — за інформаціями західної преси — не погоджуються з безкомпромісовою політикою голляндського уряду, який вперто відмовляється не тільки від передачі Індонезії Західної Гвінеї, яка здебільша являє собою безвартну з господарського боку джунглю, але й не хотів переговорювати про якісь концесії для Індонезії. Внаслідку Голляндія потерпить тепер величезні господарські втрати, дарма що мабуть їх також Індонезія. Індонезія, яка складається з архіпелягу островів, які ще недавно становили так звані Голляндські Індії, дістала державну незалежність щойно вісім років тому.

Англія погрожує відкликанням свого війська з Німеччини

Лондон. — Довгогодинні наради між німецьким міністром закордонних справ Гайнріхом Брентано, який прибув до Лондону в заступництві недужого канцлера Аденауера, та членами англійського уряду не дали покищо успішного висліду в справі, яка близько цікавить обидві держави: перебування надалі англійського гарнізону в Західній Німеччині. Англійський уряд настоює на тому, що поки Західня Німеччина не всилі перейняти цілком у свої руки оборону своєї території, до того часу вона мусить покривати бодай половину коштів утримання альянтських гарнізонів. Англія втримувала в Західній Німеччині 75,000 вояків і летунів, але впродовж останнього року відкликала 13,500 військовиків, виправдуючись фінансовими труднощами. Вона заявляє тепер, що коли Західня Німеччина платитиме надалі дотеперішню пайку на утримання цих військ, то вона стягне протягом найближчого року тільки 5,000 вояків, зате вона стягне якнайшвидше знову 13,500, якщо нічого не дістане, і подумає про стягнення дальшого контингенту. Західня Німеччина покликується на своє рішення видаткувати 1957/59 році подвійну, як в минулому році, квоту на приспішення відбудови власної армії, щоб до кінця 1958 р. мати дев'ять дивізій.

92 ЖЕРТВИ ЛОНДОНСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

Лондон. — Число жертв страшної катастрофи, яка скоїлась в минулу середу в Лондоні в годинах найбільшого руху, коли в густій мряці зударились два повні пасажирів поїзди, зросло до 92-х осіб убитих та 187 ранених. Кількадесять убитих добуто з двох вагонів, розчавлених згори залізним віядуктом, який, зруйновий цією катастрофою, провалився на потяг. Машиніст і його помічник потягу, який наїхав на стоячий потяг на стації, поранені, але живуть. Ведеться слідство, як сталася та катастрофа, бо всі спеціяльні сигнали під час мряки — правильно ділали.

У СВІТІ

● **У французькому парляменті** відбулася дискусія над незавидною долею 5,000 „консьєржок" — домових сторожих, водночас довірених комірників і поліції — у Парижі, які ніколи не мають вільного від праці дня. Рішено, що вони матимуть обов'язково один вільний день в тижні. Інституція „консьєржок" існує від часів Наполеона І.

● **Найбільший у світі** пасажирський корабель „Квін Мері" не міг запливти минулої середи до французького порту в Шербургу внаслідок густої мряки. Англійський танкер „Верена" й американський корабель під ліберійським прапором „Міно-тавр" зударились в Каналі. Літак, що ним летів до Парижу з Ню Йорку індонезійський міністер закордонних справ Субандріо, дві години кружляв над летовищем Орлі під Парижем, не можучи через мряку приземлитись, після чого відлетів до Франкфурту. Густа мряка оповила Англію, північно-західню Францію, Бельгію і Голляндію.

● **Комуно - німецький щоденник „Нойє Дойчлянд"** прославляє совєтських „спутніків" за їх службу на користь — безбожництва! Штучні сателіти, мовляв, доказують, що між пляннетами „нічого нема", і що наука про рай і пекло — це „опіюм для народу"! Комуно-німецькі пропаґандисти, звичайно, замовчують, що між великими астрономами, включно з Фляммаріоном, були дуже побожні люди — без шкоди для їх наукових осягів.

● **П'єр Пужат**, лідер крайньо-правої французької партії, що пропаґує неплачення державних податків, веде кампанію за те, щоб у Парижі влаштувати велику вуличну демонстрацію проти през. Айзенгавера або віце-президента Ричарда Ніксона, коли один із них прибуде на конференцію НАТО. Пужад і його звеличники обурюються на американців за їх прихильність до альжирців, але водночас хочуть від Америки грошей для Франції, яка банкрутує внаслідок війни в Альжирі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and Holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГОЛОСИ, ЩО ВИМАГАЮТЬ ДІЛ

Останнім часом, серед великого розголосу, що їх набрали такі міжнародні проблеми, як випередження Америки Москвою у розвитку міжконтинентальних ракет та вистрелення штучного сателіта Землі, чи як нова, на щастя, легка й коротка недуга президента Айзенгавера, або як велика політична метушня на Середньому Сході, — пролунали голоси, на які завжди очікують ті, що знають большевизм із власних переживань, з глибших студій і уважних спостережень. Для них бо найкращою і найуспішнішою обороною вільного світу проти загрозливої большевицької агресії, або — точніше кажучи — одною з наймогутніших „ракет" у тій обороні була, є і залишиться вітальна сила і потенціял поневолених Москвою не-російських народів.

До таких голосів треба зарахувати в першу чергу статтю Ансела Е. Талберта, військового і авіяційного колюмніста нюйоркського „Геральд Трибюн" п. з. „Смертні присуди виявляють захитання червоних в Україні". Заінтересований читач із змістом цієї статті може познайомитись також і з друкованого разом з цим числом „Свободи" англомовного „Українського Тижневика".

Інший голос, який варто було б на цьому місці відмітити, це — стаття відомого вже українцям англійського автора, одного з найбільших реалістів у підході та оцінці большевицької загрози, Едварда Кренкшо, п. з. „Хрущов, людина за машкарами", надрукована у журналі „Лайф" з 2-го грудня. Про цю статтю ще буде у нас мова.

Гарри Шворц, авторитетний у совєтських справах знавець і співробітник „Ню Йорк Таймсу", рецензуючи в останньому недільному книжковому перегляді згаданого щоденника книжку Говарда Фаста, відомого колись комуністичного письменника, що остаточно скинув з очей комуністичну облуду і написав книжку „Нагий бог", на самому вступі своєї рецензії стверджує: „Серед теперішнього хвилювання з приводу совєтських „спутників", ми легко могли б забути, що боротьба між комуністичним рабством і волею буде виграна на землі, а не в стратосфері".

До цих голосів хочеться ще додати промовисті твердження Гаррисона Е. Сейлсбері, також з „Ню Йорк Таймсу". Відбувши недавно подорож по країнах за залізною заслоною, він, крім друкованих у згаданому щоденнику матеріялів, окремо, одвертіше і з деякими подробицями говорив у вівторок минулого тижня в Заморському Пресовому Клюбі, попередивши свою розповідь таким інтересним ствердженням:

У Лондоні, Парижі чи іншій західньо-европейській столиці і країні подорожний зустрічається майже виключно з критичними завагами про Америку та американську політику. Тим часом, за залізною заслоною, коли тільки йому вдавалось уникати „опіки" совєтського провідника і говорити свобідно, він чув лише найприязніші заваги відносно Америки. В результаті доповідач поставив запит: „Де, по котрім боці залізної заслони, є наші приятелі?"

Так, Америка справді має своїх приятелів, має найбільших і найвірніших приятелів у поневолених Москвою народах. Власне, ці народи дивляться на Америку, як на свій порятунок. Навіть у приватному листі з-поза залізної заслони, який був писаний із свідомістю, що він проходитиме совєтську цензуру, доведений неволею до розпачу автор звертається через свого земляка до Америки: „Якщо вже не можете чи не хочете нам інакше допомогти, то хоч скиньте водневу бомбу на тих (большевицьких) диявлів, нехай пропадемо разом з ними, як маємо так каратись..."

Наведені тут слова віддзеркалюють велику істину, яка могла б, при відповідній, бодай моральній підтримці, знівечити большевицьку загрозу в самому її корені. Це є власне та „сила на землі", а не в міжпляпетарних просторах, яка повинна перерішити вислід боротьби між системою комуно-московського рабства і західньо-демократичною системою.

Тим часом, замість ту силу піддержувати й скріплювати, ми часто допомагаємо Москві в її придавлюванні. Бо чи можна вважати за піддержування й скріплювання безбарвний „Голос Америки", пересилання якого часом можна навіть поплутати з пересиланнями із Москви, або чи може бути заохотою для поневолених народів глумливе непередрішенство „Радія Визволення", що вже самим цим непередрішенством ставить під сумнів прагнення і змагання уярмлених народів до волі і незалежности? Правда, Америка спромоглась на велике діло у відношенні до поневолених народів: вона прийняла сотні тисяч жертв большевицької тиранії, яким пощастило „вискочити на волю". Але в її власному інтересі і в інтересі найкращих її ідеалів, що є ідеалами всього волелюбного людства, піддержати часом дуже тверезі й відважні голоси також дальшими ділами.

ПУБЛІЧНА ОПІНІЯ В СПРАВІ ЗАСТУПНИЦТВА ПРЕЗИДЕНТА

Третя недуга Президента продовж останніх двох років знову зактуалізувала дуже важливу конституційну проблему в цій країні, а саме — хто і коли має рішати про те, що президент не є здібний виконувати свої обов'язки і внаслідок цього віцепрезидент повинен під час нездібности президента виконувати обов'язки голови держави. Комплікації цієї справи були, вже обговорювані на цьому місці („Президента не можна заступити", „Свобода", 1-го грудня). Все таки ще буде інтересно познайомитись із загальною американською опінією в цій справі, зібраною агенцією „Асошіейтед Пресс".

Ця агенція зібрала думки 30-ох щоденників з усіх частин країни, з яких виходить, що публічна опінія в основному підтримує заяву секретаря Білого Дому, але не в такій безапеляційній формі, в якій він її висловив.

Правда, автори деяких статтей вважають, що Айзенгавер повинен зрезиґнувати. І так, в незалежному щоденнику „Ди Геральд" із Рок Гіллу, Південна Каролайна, появилася передова під заголовком „Айк повинен зрезиґнувати", в якій читаємо, що „це повинно статися не тому, що нам подобається більше віце-президент Ніксон як людина або як урядовець, а тому, що Ніксон — здоровий". В незалежному нюйоркському щоденнику „Пост" читаємо: „В чесному відношенні до країни, до самого себе і до тих, які його люблять, він повинен зрезиґнувати... бо тягар президентури при напруженій в світі ситуації є для нього затяжкий". Резиґнації Президента домагався і демократичний конґресмен із Ню Йорку, Павелл, який під час останніх виборів голосував за Айзенгавера. Цей конґресмен заявив, що робить це для добра самого Президента. Цього самого домагаються і демократичний сенатор Вейн Морс та журналіст із пресового концерну „Скріпса-Говарда" — Роберт Руарк.

Проте, назагал, мало є таких голосів преси, які домагаються резиґнації Президента, хоч мало є й таких, які вдоволені з теперішнього стану і не домагаються зміни конституції в тому дусі, щоб ясним було, хто й коли мав би рішати про нездібність президента виконувати владу.

Незалежний вашингтонський щоденник „Ди Стар" пише: „Ми зовсім не думаємо, що це є зле, коли домагаємося, щоб Конґрес був підготовлений до такої ситуації, коли спаралізований президент не зможе видужати так швидко, як це сталося з Айзенгавером". Подібно написав незалежний щоденник „Ди Стар" із Кензас Сіті: „Нам знову пригадалося дуже слабе місце в нашому уряді, яке може кожної хвилини залишити нашу країну без проводу. Конґрес занедбав свій ясний обов'язок. Ця справа мусить стояти на першому місці, коли в січні почнеться нова сесія Конґресу".

Бостонський „Ди Геральд" заявляє, що невільно змушувати Айзенгавера до того, щоб працю, для якої його вибрали, передавав він своєму заступникові. Але треба ухвалити ясний закон, — вимагає цей часопис, — який вирішував би, коли саме заступник президента може тимчасово виконувати обов'язки президента. „Ди Нюз" із Шарлотти пише те саме, але підкреслює, що давніше можна було дозволити на неясність конституції в цій справі, але тепер ця неясність є „дійсно небезпечною".

Подібних голосів, які домагаються доповнення конституції в справі заступства президента на випадок його нездібности виконувати всі свої обов'язки, є найбільше в американських щоденниках. Але деякі часописи при цій нагоді порушують ще й інші проблеми. І так, балтіморський „Ди Сан" пише, що справу заступництва президента треба вирішувати ще тоді, коли вибирається кандидатів на віце-президента. Щоденник „Нюз" (Ню Йорк) пише, що зле роблять ті часописи, які висміюють і очорнюють віце-президента Ніксона, бо, мовляв, може прийти час, коли він тимчасово перебере на себе виконування обов'язків президента.

Цікаве, що демократичний щоденник із Колюмбії, Південна Каролайна, „Ди Стейт" не погоджується з „Геральдом" із Рок Гіллу, заявляючи: „Ми зі щирого серця протестуємо. Нарід вибрав на президента Айзенгавера, а не Ніксона, і тому Айзенгавер повинен урядувати доти, поки зможе".

Численні щоденники не турбуються надто недугою Президента, бо, мовляв, він має таке коло дорадників і співробітників, які зможуть сподійно вести державний корабель навіть через неспокійне море. Так, між іншими, пише „Ди Юніон" із Сан Дієго з Каліфорнії: „На щастя, Айзенгавер має добре зіграну адміністрацію. На чолі цієї адміністраційної дружини стоїть віце-президент Ричард М. Ніксон, а йому допомагає 170 мільйонів американців".

ОСІНЬ, ОСІНЬ...

Осінь, осінь!
Клена ніжний спалах,
Вітру свист,
побліді стебла трав...
Осінь... Осінь
в серці не приспала
Ті пісні, що навесні зібрав.

Осінь, осінь...
В роздумі та смутку,
У повільнім
плині тихих рік, —
Ти мені даруєш незабудьку —
Гордо цю любов нестиму вік!

Осінь, осінь...
заграва калини,
Хмелю шелестіння та курай...
Кожну фарбу і малу хвилину,
Серце, як безцінний скарб,
вбирай.

Понесу в собі і шум
і спалах, —
Спалах кленів,
тихий сум вітрів.
Осінь, осінь
серце не приспала —
В ньому знов
народжується спів.

ОЛЕКСА ЮЩЕНКО

НОВА ПОДОРОЖ ГАММЕРШИЛДА

Коли з початком минулого тижня генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд несподівано заявив про своє рішення полетіти на Середній Схід, не виждавши навіть закінчення сесії Генеральної Асамблеї, то він викликав цією заявою загальне здивування в міжнародному світі. Бо ж саме тоді на денний порядок Генеральної Асамблеї вступала справа Альжиру, в якій кровно заінтересована Франція, а після неї має прийти справа Кипру, де головним контрагентом є Англія. З обома цими справами зв'язаний комплекс питань Середземноморського басейну, стратегічних інтересів західнього бльоку НАТО, цілости того бльоку, арабського націоналізму та шляхів на Схід. Іншими словами — справи дійсно першорядної міжнародної ваги. А на близькому овиді є вже з'їзд 15-ох західніх прем'єрів держав НАТО — подія такої історичної ваги, яка відсуває в тінь всі інші справи.

З другого боку, на Середньому Сході ніби „нічого не діється". Себто — від кінця минулорічної англо-франко-ізраїльської воєнної авантюри проти Єгипту — панує там розмірний спокій. Штучно роздута Совєтами турецька небезпека для Сирії ніби минулася. Хрущов пив уже водку в турецькій амбасаді, турецькі війська частинно відкликано з-над сирійського кордону, а коли сирійський представник в ОН (що його на домагання американського уряду відкликали були з Вашингтону, як сирійського посла) все ще говорить про „небезпеку", то ніби ніхто цього поважно не бере. Дещо заспокоїлось також на загальному ізраїльсько-арабському фронті. Єгипет перестав висилати на ізраїльську територію саботажистів, а кількість прикордонних „інцидентів" на сирійсько-ізраїльському чи йордансько-ізраїльському кордоні не переступала „норми", встановленої в тій частині світу, так би мовити, звичаєвим правом від часу ізраїльсько-арабського перемир'я в 1949 році.

Проте, видно, Гаммершилд дуже добре ознайомлений з тамошніми відносинами з часу своїх попередніх подорожей, прийшов до переконання, що існують ґрізні познаки вибуху нової пожежі, яку треба погасити, поки вона не розгорілась. Цим ногим зародком конфлікту стала проголошена два тижні тому заборона Йорданії висилати щодва тижні конвої з транспортом харчів і інших товарів на гору Скопус, що належить до Ізраїлю, але є оточена йорданською територією. На тій горі знаходиться старий Гебрейський університет і шпиталь. Йорданці закинули ізраїльському урядові, що він, під покришкою товарів, потрібних для цих двох установ мирного характеру і своєї невеличкої залоги перепачковує ґазоліну для військових цілей. Ізраїльський уряд признає, що ґазоліну туди він посилає, але вона буцімто потрібна для тамошньої електрівні і шпиталю. Йорданці в це не вірять. Транспорти з Ізраїлю на гору Скопус ішли під охороною членів Перемирчої комісії Об'єднаних Націй, яка стежить за виконуванням військового перемир'я, підписаного 6 років тому. Йорданія раптом заявила, що вона відмовляється від співпраці з діючим головою Перемирчої комісії ОН, американським полковником Байроном Е. Лірі, заступником канадійського генерала Бирнса, який тепер є командантом міжнародної поліції Об'єднаних Націй. Гаммершилд, почувши закид Йорданії, що полк. Лірі ніби не є безстороннім і діє по лінії бажань Ізраїлю, відразу заявив, що цей старшина користується його, Гаммершилда, повним довір'ям. Проте, він, — як здогадуються часописи — дістав довірочні інформації з ізраїльського боку, що Ізраїль спробує силоміць перевести транспорт на гору Скопус. Це значило б — введення на територію Йорданії ізраїльської військової охорони, що у практиці могло б викликати справжню війну. І тому він помчався туди і минулої неділі почав розмови з йорданськими лідерами, після чого почав відвідувати інші середньо-східні країни.

Однак, існує загальне переконання, що справа не в горі Скопусі і не в конвої, що супроводить вантажні авта з товаром. Твердження йорданського уряду, що жиди потайки, всупереч військовому перемир'ю, розбудовують на тій горі фортецю, може й не безпідставні з уваги на стратегічне значення, що його може мати та гора на випадок війни в пустинних околицях. Але йорданський уряд знав про це давно і мовчав. Коли він тепер виступив так гостро, кинувши водночас поважний закид на адресу відповідального репрезентанта Об'єднаних Націй, то це може мати зв'язок з цілим комплексом середньо-східних проблем. Речник ізраїльського уряду заявив просто, що конвої з транспортом товарів на гору Скопус і полковник Лірі — це жертвенні козли, придумані для того, щоб відвернути увагу йорданських арабів від єгипетсько-сирійської кампанії, веденої проти короля Гуссейна. Тому, що головним і запальним арґументом цієї кампанії є нібито якісь таємничі йордансько-ізраїльські переговори, йорданський уряд рішив штучно загострити свої відносини з Ізраїлем, щоб доказати чистоту своїх антиізраїльських настроїв. Обрахунок був настільки правильний, що президент Єгипту Ґамаль Насер відразу заявив про свою солідарність з Йорданією в її новому конфлікті з Ізраїлем. Коли тепер Гаммершилд добився від Йорданії дозволу на дальші конвої Ізраїлю на гору Скопус, то кампанія проти Гуссейна може відновитись.

Але, очевидно, суть цього нового конфлікту лежить у загальній політиці неґації та політичного й економічного бойкоту, стосованого супроти Ізраїлю всіми арабськими країнами. Ізраїль розраховує на те, що арабські країни занадто між собою розсварені, щоб з'єднатись в антиізраїльському бойовому фронті, дармащо всі вони раз-у-раз деклярують той фронт на словах. Ізраїль розраховує просто на те, що араби „втомляться", і що час присилує їх шукати мирної розв'язки на спілку з Ізраїлем найболючішої проблеми — близько одного мільйона арабських втікачів із території, зайнятої Ізраїлем з часу ізраїльсько-арабської війни. Але ця надія Ізраїлю замрячена новим непередбаченим чинником, який виринув в середньо-східній констеляції: активним включенням Совєтського Союзу в середньо-східні відносини, і то в характері псевдопротектора арабського націоналізму та постачальника зброї для Єгипту і Сирії. Знавці тамошніх відносин твердять, що „балянс" збройної сили Ізраїлю і його арабських сусідів таки може швидко змінитись в некористь Ізраїлю. Політична ціль Арабської Ліґи — зліквідувати Ізраїль — так само не підлягає сумніву, як не підлягає сумніву політична ціль нинішнього єгипетського режиму — зліквідувати прозахідній режим Гуссейна в Йорданії, і територію тієї країни (неповна 38,000 кв. миль з півтора-мільйоновим населенням) включити в єгипетсько-сирійський військово-політичний обшир, як перший крок до створення великої арабської держави на Середньому Сході. Ливан мав би стати найближчим на черзі.

Отож не диво, що разом із Даґом Гаммершилдом полетіло на Середній Схід ще п'ять інших середньо-східних спеців з Секретаріяту Об'єднаних Націй. В арабській пресі відізвались неспокійні голоси — навіщо ця нова візита? Арабські лідери бояться нового натиску на них — заступити хитке і діраве перемир'я на мир з Ізраїлем. Вони бояться навіть скромнішої речі — розв'язання проблеми ізраїльського відшкодування для арабських втікачів і тривкого їх поселення в різних арабських країнах з поверненням частини тих утікачів до Ізраїлю. Але Совєти, які, до речі, одні з перших визнали державу Ізраїль, постійно підбунтовують Єгипет і секретаріят Арабської Ліґи — не відступати від принципового постуляту, що понад 900.000 арабських утікачів із Палестини мають вернутись до своїх колишніх домів і господарств в Ізраїлі. Отож ця проблема „висить", і і близько мільйон бездомних арабів поневіряються на таборовій юшці, одержуваній від Об'єднаних Націй.

І тому над Середнім Сходом безперервно висить загроза війни. За всіми познаками — це вже була б не льокальна війна, нова арабсько-ізраїльська розгра, а прелюдія до третьої світової війни. Генеральний секретар ОН має занадто тонке вичуття дійсної небезпеки, щоб сидіти спокійно в скляному палаці в Ню Йорку, коли ця небезпека набирає реальних обрисів. Це й є причиною його подорожі по Середньому Сході.

З наших буднів

СЕРЦЕ УКРАЇНИ В НЮ ЙОРКУ

Мандрівнику з далеких країв, що відвідуєш нашу давнтавнську Україну, зупинись з покорою і в тихій пошані перед національною твердинею — Українським Народним Домом приклони вухо своє до його ветхих мурів і прислухайся уважно:

як дуднять паркети під гисяччю невтомних, розтанцьованих пар закаблуків, під звуки оркестр та різних патефонів, —

як у клюбі „Лис Микита" засіли за барикадою українські патріоти і тягнуть „о пів до другої години", —

як з кухні летить в простори запах припаленої печені, —

як на „Бесіді", за зеленими столами, „стара война" рецитує по-латині завжди ту саму сентенцію: „Контра!"

як Влодзьо Змій випускає зі своєї радіостанції „гай-фай" музику на цілий будинок: —

Знай: це б'ється серце давнтавнської України, центру Метрополії!

Каже мені вже четвертий менаджер Українського Народного Дому, п. мгр. Кокодинський:

— Знаєте, я не дивуюсь, що ті три переді мною не витримали. Тут не раз буває такий млин, що можна голову загубити!

І починає вираховувати що то було під час минулого „вікенду":

На самій горі наші Вп. Доктори, вислухавши зворушливу доповідь п. з. „Рак печінки", забавлялись весело при патефоні. А під ними шумів - гримів до 3-ої години ногі „Баль Богеми". Поруч, в залі ч. 25, дорогі наші упісти хрестили свіжонароджену книжку про УПА і довго співали многоліттєвіє її редакторові, В. Давиденкові. А під сподом, на малій залі, брати-білоруси відтанцьовували гучне весілля...

Це було в суботу. А в неділю, прошу я вас, на великій залі традиційно-родинне свято хору „Думка". 300 осіб при сніжнобілими обрусами застелених столах. Засіла сама еліта, цвіт нашого товариства, таку добірну публіку може зібрати в Ню Йорку лише однаєдина установа, а є нею... —

В тому місці п. менаджер перериває свою сповідь, бо його кличуть до телефону, але я знаю і без нього, яку добірну публіку має завжди хор „Думка".

Правда, інколи буває і недобірна публіка і з нею, звичайно, має клопіт дир. Йосип Гірняк. Але, потішає себе Йосип Йосипович, в Ню Йорку ще „можна витримати" в порівнянні з тим, що діється в такій національній установі у Филаделфії!

Тут, в „Лисі Микиті", довідуюсь про один секрет, що його, здається, знає вже ціла Метрополія: що якраз під клюбом, у пивниці, відбувається підпільна виставка української скульптури. А бере в ній участь тільки один мистець — Сергій Литвиненко, і виставлений там тільки один експонат, що його сміло можна назвати „Мертва Природа".

Тією „мертвою природою" є 160-фунтовий сернюк, спольований власноручно головою Мисливського Т-ва „Тур", проф. Литвиненком у горах Кетскил. Висить собі той бравий сернюгок на гаку і, як то кажуть, „виправляється", крущіє, набирає смаку... А де ж йому набрати кращого смаку, як не в самому серці давнтавнської України, в нашому Народному Домі?

Ікер.

Д-р М. Дудра

З ЖЕНЕВИ ДО ТАНЖЕРУ

(З відвідин Европи)

(10)

7. Країна матадорів

Бути в Мадриді і не бачити традиційної еспанської боротьби з биками — це те саме, що „бути в Римі і не бачити Папи". Тому ми, хоч і без захоплення такого роду „спортом", рішились поїхати на знану мадридську „арену биків". Квитки мусіли купити „на паску", бо виявилось коло каси, що всі місця (30,000) випродано. Тут звичайно буває так, бо, крім публіки, квитки викуповують спекулянти, які потім обскакують туристів, коли вони висідають з таксівок перед ареною, і перепродують їх за подвійну ціну. Це одна з найоплатніших професій в Мадриді. Тільки часом такий спекулянт „переспекулює", і тоді сам приглядається боротьбі биків, маючи до розпорядження 50, а то й більше порожніх місць. Квитки тут дешеві навіть „на паску", бо за 2 доляри мали ми одно з найкращих місць, „в тіні".

Самий початок боротьби дуже цікавий, мальовничий та романтичний. Точно в заповідженій годині брами арени замикаються і ніхто з публіки не може ані ввійти, ані вийти, доки не скінчиться боротьба з першим биком. Рівночасно на арені розлягаються звуки фанфар, і на їх знак виходить у традиційних сорокатих строях ціла процесія матадорів, пікадорів на конях, дві пари коней, запряжених в орчики, які опісля стягають забитого бика з арени, та різні помічники. Матадори підходять до перших рядів публіки і низько вклоняються, мовляв, „морітурі те салютант".

За хвилю починається боротьба. Матадор заскакує то з одної, то з другої сторони бика, тупцює довкола нього і дразнить його червоною плахтою. Такий, невинний танець триває кілька хвилин. Далі, щоб ще більше роз'юшити бика, матадор спритно стромляє в його хребет т. зв. „бандерильї", тобто дві стрілки з металевими гачками, які влазять під шкіру бика. Тепер бик розлючено атакує червону плахту. Але тільки плахту, не звертаючи майже зовсім уваги на самого матадора. Недарма кажуть „дурний, як бик". Коли ж він врядигоди починає атакувати матадора, тоді зараз прискакують інші матадори і відвертають його увагу на себе. Час від часу до бика під'їздять на конях пікадори та проколюють його грубу шкіру довгими списами. Це так, для ще більшого роз'юшення бика, з якого починає стікати кров. Бик пробує колоти коней, але не може нічого їм зробити, бо вони вкриті з обох боків грубими матами. Товпа реве з захоплення. Бик починає поволі знемагатися, його рухи стають щораз повільніші, нарешті він спотикається і час від часу падає на коліна. Але за хвилину знову підноситься і завзято атакує червону плахту. Він тепер, здається, вже бачить, що попав „в пастку", але вороття немає: або його або матадора винесуть мертвим з арени. Це знає і матадор, приготовляючись до останньої фази змагу. Ще один момент і блискавично кинена зручно матадором шпага протинає артерію бика на карку. Але вона відскакує і не вбиває бика на місці. Він далі плентається на арені, хоч кров тече вже струмком з нього. Публіка попадає в екстаз. Матадор пробує свого щастя ще раз і ще раз, але за кожним разом шпага тільки ранить бика. Це вдається йому щойно за четвертим разом, коли бик падає і лежить, здригаючись в конвульсіях. Добиває його стилетом один з помічників.

Так скінчилась перша боротьба, яка тривала коло 25 хвилин. В програмі було ще шість інших биків, але ми рішили відмовитись від дальшої приємности і, користаючи з перерви, вийшли з арени. При виході зустрілись з групою американців, яким також „одного бика вповні вистарчило".

Очевидно, еспанці зовсім інакше дивляться на цю справу. Для них немає більшої атракції як боротьба з биками. В цьому переконались ми, зокрема, вернувшись з арени, коли необачно висказали зовсім щиро свої почування перед еспанськими приятелями. Загальна констернація та уражена національна гордість, які відбились на їх лицях, освідомили нас, що ми зробили помилку, але вже було запізно направити її. Вони вияснили нам, що матадори персоніфікують еспанську хоробрість, лицарськість і спритність, а бик грубошкірий і нема чого жалувати його. Бути добрим матадором — це в Еспанії те саме, що бути фільмовою зіркою в Голлівуді, це шлях до слави і грошей.

Еспанські хлопці вже змалку мріють про кар'єру матадора. Який же ж інший приманливий шлях відкривається перед ними? Тут, щоб мати гроші, треба народитись або маґнатом, яких в Еспанії є ще так багато, або добрим матадором. Інші професії рішуче неоплатні. Молодий еспанський лікар, що працює 7 днів на тиждень по 10-12 годин на день при плавальному басейні, одержує 50 долярів місячно, а лікар з приватною практикою — 100-150 дол. на місяць. Університетський професор одержує 100-200 дол. місячно, залежно від ранґи і предмету. Очевидно він мусить мати побічні заняття, щоб вдержати відповідну життьову стопу, згідну з його стажем. Що ж говорити про звичайних робітників, які заробляють пересічно 1.50 дол. на день (це вже після 40-процентової підвишки, яку вони одержали минулого року), в той час, коли на прожиток 3-членної родини треба принаймеще 2.50 дол.

Очевидно, кошти прожитку в Еспанії далеко нижчі як в Америці (на яких 30%). І хоч чужинці, які знали Еспанію з попередніх років, нарікають, що американські туристи та вояки „зіпсували" своїми „зеленими" вже й Еспанію, але на американські відносини ціни в Еспанії все ще низькі, а деякі прямо фантастично низькі. Наприклад, їзда трамваєм в Мадриді коштує всього один цент, їзда підземною залізницею (до речі, старомодною) — півтора цента, а таксівка числить за першу чверть кілометра 6 центів і за кожних дальших 225 метрів по одному центові; одногодинне чекання таксівки коштує пасажирові 36 центів. Обід можна дістати вже за 30 центів, а лямпочка вина коштує 2-3 центи. Контрольовані урядом ренти також дуже низькі: 4-кімнатне помешкання в кращій кам'яниці коштує 20-25 дол. Американці, які живуть в ультрамодерних апартаментах, ренти яких не є контрольовані, платять за 5-6 -кімнатне помешкання 50-60 дол. Це вже надзвичайно високий рент як на еспанські відносини. В порядному готелі можна одержати кімнату за 1-2 доляри. Відносно найдорожчими є убрання, білизна та взуття, хоч вони тут і так багато дешевші, як в інших европейських країнах. Проте, готові речі в крамницях — це „барахло" і американцеві тут тяжко щонебудь купити. Затє оплачується купити порядний англійський матеріял і дати пошити убрання, бо в Еспанії є першорядні і при тому дуже дешеві, кравці,

Закликають до обережности з пеніциліною

Шикаґо, Іллиной. — Судовий слідчий (коронер) Волтер Е. МекКаррон в повіті Кук домагається, щоб лікарі випробовували вразливість пацієнтів на пеніциліну і аж після того давали заживати цей лік хворим. Він ствердив в останньому часі три смертні випадки між пацієнтами, які лікувалися пеніциліною. МекКаррон написав листа до Лікарського Товариства в Шикаґо, в якому рекомендує їм випробовувати своїх пацієнтів на алерґію на пеніциліну, бо цей антибіотик може деколи спричинити смерть. Особи, які ще не знають реакції свого організму на той лік, повинні це заявити своєму лікареві.

Д-р Коріелл закликає робити четверте щеплення вакциною Солка

Филаделфія — Професор імунології в Пенсилвенійському університеті д-р Луїс Коріелл заявив, що всі ті особи, які були три рази нащеплені вакциною д-ра Солка, повинні на весні 1958 року нащепитися четвертий раз. Щепитися мають всі у віці до 40 років. Четверте щеплення потрібне тому, що були рідкісні випадки занедужання на поліо після трьох щеплень. Хто нащепився три рази, той забезпечений проти поліо на 90 відсотків, а хто тільки два або два рази — на 75 до 80 відсотків. Ті, що не були зовсім щеплені, або щепилися тільки раз повинні нащепитися, щоб осягнути повне забезпечення проти цієї злісної недуги.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Купуйте в підприємствах, що оголошуються у „СВОБОДІ"!

• PROFESSIONALS • HELP WANTED—MALE •

• ПРАЦЯ • HELP WANTED FEMALE •

• РОЗШУКИ •

МАРІЯ РИПЯК, донька Олекси і Насті Рипяк, з села Сулятичі, пов. Стрий (Журавно), пошукує РІДНИХ і ЗНАЙОМИХ.
Писати на адресу:
Maria RYPIAK
5149 N. Hutchinson St.
Philadelphia 41, Pa., USA
Всю пресу в Америці й в інших країнах, прошу передрукувати.

КАТЕРИНУ КАТРУК, нар. в с. Красилівка, пов. Товмач, восвід. Станиславів — вийшла заміж за Юрка Аврійченого, який нар. в с. Горішні Криботули, пов. Товмач, восвід. Станиславів — пошукує Мартин Катрук, нар. в с. Красилівка пов. Товмач, восвід. Станиславів, син Тетяни і Володимира Катрука. Прошу писати на мою адресу:
Marcin KATRUK
223 Whitton St.
Jersey City, N. J.

Пошукую брата, МИКОЛУ ЯВНОГО, родом з Зарудя. Останні відомості подав в році 1944 з околиці Хемніц, Східня Німеччина. Хто знав би про нього, прошу писати на адресу:
Гр. ЯВНИЙ
81 Grand Street
Jersey City, N. J.
Заграничні часописи просимо передрукувати.

Клюфас Іван, урodж. в с. Ніновичі, пов. Ярослав, переселений на Схід, пошукує свого стрийка МИХАЙЛА КЛЮФАСА, сина Івана. Мав би перебувати в Ню Йорку. Хто знав би про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
Iwan ZYGA
1563 Ridgewood Ave.
Lakewood 7, Ohio

Пошукую мого брата СТЕФАНА ШЕВЧИКА, із села Стара Бірча, пов. Перемишль, Зах. Україна. Хто знав би про нього, або він сам, прошу голоситися на адресу:
Joseph SZEWCZYK
2428 W. Cortez St.
Chicago 22, Ill., USA
Заграничні часописи прошу передрукувати.

• РОЗШУКИ МЕШКАННЯ •

Пошукую СПІВМЕШКАНЦЯ, чоловіка, що не курить. Апартамент — 4 умебльовані кімнати, біля Бруклин музею $ 10 тижнево.
Інформації телефонічно:
PResident 4-8694

Шукаю ХАТИ ДО ВИНАЙМУ в Нюарку.
5-6 кімнат.
Зголошуватися:
Р. ІЛЬНИЦЬКИЙ
5100 Newhall Street
Philadelphia 44, Pa.

• RESTAURANT •

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"

• РІЗНЕ •

• PROFESSIONALS •

• BUSINESS OPPORTUNITY •

• MISCELLANEOUS •

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!